onze TTIP-leaks het overleg de nekslag, denk ik', vertelt Faiza Oulahsen. Zij verdiept zich sinds 2015 voor Greenpeace Nederland in de handelsverdragen. 'Toen we de documenten naar buiten brachten, zag een aantal politici TTIP direct al niet meer zitten.'

'HET GAAT NIET ALLEEN OM ONS BELASTINGGELD'

ISDS, de regeling die het besloten geschillentribunaal voor buitenlandse bedrijven mogelijk maakt, is een van de kwalijkste elementen uit TTIP. Omdat veel bilaterale handelsverdragen zo'n zelfde regeling kennen, kunnen we goed zien wat de gevolgen van ISDS zullen zijn. Zo klaagde het Zweedse energiebedrijf Vattenfall (eigenaar van Nuon) Duitsland aan, toen het besloot te stoppen met kernenergie. En Roemenië hangt een claim van $ 4 miljard boven het hoofd, drie keer het nationale zorgbudget. De eis komt van een Canadees mijnbouwbedrijf dat hier met behulp van het giftige cyanide goud wil delven. Na hevige protesten van omwonenden trok de overheid de vergunning in.

De dreiging van miljardenclaims zal zeker invloed hebben op overheidsbesluiten over milieubescherming, arbeidsrechten en consumentenveiligheid, vreest ook Faiza: 'Het gaat niet alleen om ons belastinggeld, waarmee zo'n boete betaald wordt, maar ook om de macht die bedrijven krijgen. Wie zit er straks op de stoel van een parlementariër: iemand op wie wij gestemd hebben of de CEO van een buitenlands bedrijf waarover we niks te zeggen hebben?'

EN TOEN WAREN DAAR CETA EN TISA

Twee maanden nadat TTIP in de ijskast ging, tekenden Europa en Canada een vergelijkbaar verdrag. Dit Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) kent ook een buitengerechtelijk geschillentribunaal. Tachtig procent van de grote Amerikaanse bedrijven heeft een zusteronderneming in Canada en kan via CETA alsnog Europese landen aanklagen.

Bovendien is er nog een derde handelsverdrag in de maak, waaraan media nauwelijks aandacht schenken. TiSA, de Trade in Service Agreement, gaat over de dienstensector. Naast de EU en de VS zijn 21 landen betrokken bij deze - eveneens geheime - onderhandelingen.

Greenpeace kreeg in september TiSA-conceptteksten toegespeeld en zette ze online. De bezwaren? Ook dit verdrag beperkt de macht van overheden en geeft bedrijven extra rechten. TiSA verbiedt overheden nieuwe regelgeving aan te nemen die het handelen van bedrijven beperkt. Geprivatiseerde diensten, zoals energie- en drinkwatervoorziening, mogen niet meer worden genationaliseerd. Ook kent TiSA geen hoofdstukken over arbeidsomstandigheden en milieu.

VERZET IN VOLLE GANG

'Greenpeace verzet zich tegen CETA en TiSA, omdat ze even gevaarlijk en ondemocratisch zijn als TTIP', vertelt

Shira Stanton, beleidsadviseur voor Greenpeace Europa. De recente ondertekening van CETA betekent niet dat protest zinloos is. Integendeel: 'Het Europees Parlement moet het verdrag nog ratificeren. Wij proberen nu parlementsleden ervan te overtuigen dat ze CETA moeten afwijzen.'

Mocht het Europees Parlement toch instemmen, dan moeten de nationale parlementen nog akkoord gaan met die onderdelen waarvoor Europa geen mandaat heeft. Alleen als alle lidstaten CETA ratificeren, kan het verdrag volledig in werking treden. Ook ligt er nog een adviesvraag bij het Europees Hof: voldoet CETA wel aan Europese wetgeving? 'Nationale parlementen zouden daarop moeten wachten voordat ze ratificeren', vindt Faiza. 'Maar ook daarna kunnen we in Nederland nog een raadgevend referendum organiseren en zo invloed uitoefenen op de slottekst van CETA.'

KANSEN VOOR DUURZAME EN EERLIJKE HANDEL

Genoeg mogelijkheden dus om TTIP, TiSA en zelfs CETA aan te passen of liever nog: de onderhandelingen open te gooien. Als voorbeeld noemt Faiza de VN-klimaatonderhandelingen, waarbij ook enorme belangen op het spel staan. Die zijn veel transparanter; ngo's kunnen aanschuiven en ook burgers hebben inspraak. 'Greenpeace is niet tegen handel, maar vóór duurzame en eerlijke handel. Ik zie in TTIP nog steeds een kans voor een nieuw soort handelsverdragen, met transparante onderhandelingen waarin milieu en mensenrechten beschermd worden.' Shira ziet voor CETA dezelfde mogelijkheden: 'Als we CETA nu stoppen, kunnen we een nieuwe, eerlijke handelsagenda organiseren, waarbij mens en milieu voorrang hebben op winst.'

KOM OOK IN ACTIE VOOR TRANSPARANTE EN DUURZAME HANDELSVERDRAGEN. TEKEN DE PETITIE OP GREENPEACE.NL/ACTIE/TTIP.